

PIRMOSIOS PAGALBOS ORGANIZAVIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vilkaviškio vaikų ir jaunimo centro (toliau – Centras) pirmosios pagalbos organizavimo tvarka (toliau – Tvarka) nustato Centre pirmosios pagalbos organizavimą, teikimą ir atsakomybes.

2. Tvarkos tikslas – užtikrinti Centre operatyvaus ir tikslingo reagavimo veiksmus staiga sutrikus mokinio ar darbuotojo sveikatai, siekiant išsaugoti gyvybę ir apsaugoti nuo sveikatos būklės blogėjimo.

3. Tvarroje naudojamos sąvokos ir apibrėžimai:

3.1. Mokinys – darželio ugdytinis.

3.2. Tėvai (globėjai, rūpintojai) – mokinio atstovai pagal įstatymą, t. y. vaiko tėvai, vaiką įvaikinus, – įtėviai, nustačius globą ar rūpybą, – globėjai ar rūpintojai, įstatymų nustatytais atvejais – valstybinė vaiko teisių apsaugos institucija.

3.3. Centro darbuotojas - Centre dirbantys pedagogai, administracijos bei kiti darbuotojai.

3.4. Pirmoji pagalba – tai paprasti tikslingi veiksmai, naudojant turimas pirmosios pagalbos teikimo priemones ar kitokias priemones bei medžiagas, siekiant išsaugoti nukentėjusiojo gyvybę ar sustabdyti sveikatai žalingus veiksmus.

4. Tvarka parengta vadovaujantis:

4.1. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. balandžio 22 d. įsakymu Nr. V-313 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 75:2016 „Išimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programų vykdymo bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“.

4.2. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1035/ĮSAK-2680 „Dėl Visuomenės sveikatos priežiūros mokykloje tvarkos aprašo patvirtinimo“.

4.3. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. sausio 28 d. įsakymu Nr. V-69 „Dėl Privalomųjų pirmosios pagalbos, higienos įgūdžių, alkoholio, narkotinių ir psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo poveikio žmogaus sveikatai mokymų ir atestavimo tvarkos aprašo ir Asmenų, kuriems privalomas sveikatos ir (ar) pirmosios pagalbos mokymas, profesijų ir veiklos sričių sąrašo, mokymo programų kodų ir mokymo periodiškumo patvirtinimo“.

4.4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. gegužės 14 d. nutarimu Nr. 590 „Dėl profesijų, darbų ir veiklos sričių darbuotojų bei transporto priemonių vairuotojų, buvusių kartu su nukentėjusiais ar ligoniais nelaimingų atsitikimų ar ūmaus gyvybei pavojingo susirgimo vietose ir privalančių suteikti jiems pirmąją pagalbą, sąrašo patvirtinimo, taip pat įstatymų nustatytų kitų asmenų kompetencijos šiais klausimais nustatymo“.

4.5. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. V-450 „Dėl sveikatos priežiūros įstaigos pirmosios medicinos pagalbos rinkinio aprašo,

pirmosios pagalbos rinkinio aprašo ir sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijos, teikiant pirmąją medicinos pagalbą, aprašo patvirtinimo“.

4.6. Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centro ir MB „Audito projektai“ parengtomis metodinėmis rekomendacijomis „Sveikatos priežiūrą mokyklose vykdančių visuomenės sveikatos specialistų funkcijų, vykdomų pagal visuomenės sveikatos priežiūros mokykloje tvarkos aprašą, metodinės rekomendacijos“ (2020).

4.7. 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas).

II SKYRIUS PIRMOSIOS PAGALBOS ORGANIZAVIMAS

5. Centre ar pakeliui į/iš Centro (kai teikiamas mokinių pavėžėjimas) mokiniui ar darbuotojui, patyrusiam traumą, apsinuodijusiam ar esant pavojingai gyvybei būklei, ūmaus gyvybei pavojingo susirgimo metu, pirmąją pagalbą suteikti privalo įvykio vietoje esantys šie darbuotojai (toliau – Darbuotojai, privalantys suteikti pirmąją pagalbą):

5.1. pedagoginiai darbuotojai (neformaliojo švietimo mokytojai);

5.2. kiti darbuotojai, atsakingi už pirmosios pagalbos suteikimą, kai ši atsakomybė nustatyta jų pareigybės aprašymuose.

6. Darbuotojai, privalantys suteikti pirmąją pagalbą, privalo būti išklausę privalomuosius pirmosios pagalbos mokymus ir turėti tai patvirtinančius galiojančius sveikatos žinių atestavimo pažymėjimus.

7. Privalomuosius pirmosios pagalbos mokymus organizuoja ir sveikatos žinių atestavimo pažymėjimus saugo ir tvarko Centro darbuotojas, kuris paskirtas atsakingu Centro direktoriaus įsakymu arba kai ši atsakomybė nurodyta jo pareigybės aprašyme.

8. Darbuotojai, privalantys suteikti pirmąją pagalbą, turi žinoti ir mokėti:

8.1. įvertinti įvykio vietą;

8.2. įvertinti pagrindinius gyvybės požymius (sąmonę, kvėpavimą);

8.3. atlikti pradinį gaivinimą,

8.4. žinoti kurioje Centro patalpoje laikomi pirmosios pagalbos rinkiniai ir mokėti jais naudotis;

8.5. iškviesti greitąją medicinos pagalbą (toliau – GMP) Bendrosios pagalbos centro telefono numeriu 112;

8.6. stabdyti kraujavimą, tvarstyti;

8.7. malšinti skausmą;

8.8. imobilizuoti pažeistą sritį esant lūžimui ar išnirimui;

8.9. suteikti pagalbą mėginusiam nusižudyti;

8.10. suteikti pirmąją pagalbą asmenims, patyrusiems elektros traumą, ištiktiems saulės smūgio ar šilumos poveikio, sušalusiems, skendusiams, užspringusiems, netekusiems sąmonės, įkūstiems vabzdžio ar gyvūno, esant traukuliams, nudegusiems, ištiktiems šoko, apsinuodijusiems.

9. Centre turi būti pirmosios pagalbos rinkiniai, kurių turinys ir apimtys turi atitikti Tvarkos 4.7 punkte nurodyto teisės akto reikalavimus.

10. Pirmosios pagalbos rinkiniai privalo būti darbuotojams lengvai prieinami Centro darbo metu ir laikomi šiose patalpose:

10.1. Centro, vykdančio ikimokyklinį ir (ar) priešmokyklinį ugdymą, kiekvienoje grupėje;

11. Vietos, kuriose laikomi šie rinkiniai, turi būti pažymėtos specialiu ženklu .
12. Už pirmosios pagalbos rinkinių, komplektaciją, priežiūrą ir papildymą Centre atsakingas darbuotojas, paskirtas direktoriaus įsakymu.
13. Darbuotojai, privalantys suteikti pirmąją pagalbą, pasinaudoję pirmos pagalbos rinkinio priemonėmis, ar pastebėję priemonių trūkumą rinkinyje, informuoja Centro darbuotoją, atsakingą už pirmosios pagalbos rinkinių komplektaciją, priežiūrą ir papildymą.
14. Pirmosios pagalbos teikimo priemonės, neatitinkančias joms keliamus reikalavimus (pasibaigusio galiojimo ir sugadintos), draudžiama naudoti teikiant pirmąją pagalbą.
15. Kiekvienas Centro darbuotojas turi:
 - 15.1. žinoti kurioje Centro patalpoje yra laikomi pirmosios pagalbos rinkiniai;
 - 15.2. žinoti Bendrosios pagalbos centro telefono numerį, kuriuo reikėtų kreiptis įvykus nelaimingam atsitikimui ar kitai situacijai, reikalaujančiai neatidėliotųjų veiksmų (įtarus, kad žmogus bando nusižudyti, aptikus sprogmenį, smurto atveju, kai kėsinamasi pagrobtį, sugadinti ar sunaikinti turtą, įvykus eismo įvykiui, žmogui skęstant, gaisro atveju);
 - 15.3. pamatę nelaimingą atsitikimą ar gyvybei pavojingą būklę, ar apie tai sužinoję, skubiai informuoja arčiausiai esantį Centro Darbuotoją, privalantį suteikti pirmąją pagalbą.
16. Centro administracijoje ir visiems darbuotojams gerai matomoje vietoje, turi būti iškabintas Bendrosios pagalbos centro telefono numeris (112) ir pirmosios pagalbos rinkinių laikymo patalpų sąrašas.
17. Centro turi būti mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) arba jų raštiškai įgaliotų atstovų sąrašai su adresais ir telefonų numeriais, kurie saugomi būrelių darbo kabinetuose/grupėse ir (ar) Mokyklos raštinėje. Už nuolatinį šių sąrašų papildymą, atvykus naujam mokiniui, arba pasikeitus tėvų (globėjų, rūpintojų) arba jų raštiškai įgaliotų atstovų kontaktiniams duomenims, atsakingi būrelių/grupių vadovai.

III SKYRIUS PIRMOSIOS PAGALBOS TEIKIMO EIGA

18. Darbuotojas, privalantis suteikti pirmąją pagalbą, pamatęs nelaimingą atsitikimą ar gyvybei pavojingą būklę, ar apie tai sužinojęs, nedelsiant vyksta į įvykio vietą su savimi atsinešdamas pirmosios pagalbos rinkinį ir telefoną bei teikia pirmąją pagalbą.
19. Atliekami šie pagrindiniai pirmosios pagalbos teikimo žingsniai:
 - 19.1. Ivykio vietos įvertinimas ir, jei būtina, saugumo užtikrinimas. Tuo atveju, kai situacija pavojinga pagalbą teikiančiojo gyvybei ir sveikatai (griūvantys, krentantys objektai, gaisras, nuodingos medžiagos, elektros srovė, nukentėjusysis agresyvus, galimybė užsikrėsti pavojinga ar ypač pavojinga užkrečiamąja liga), būtina imtis priemonių pavojingai situacijai pakeisti (gesinti gaisrą, išjungti elektros srovę, naudoti apsaugos priemonės ir t.t.). Negalint turimomis priemonėmis užtikrinti situacijos saugumo, nedelsiant reikia skambinti Bendrosios pagalbos centrui telefonu 112 ir veikti pagal gautus nurodymus.
 - 19.2. Nukentėjusiojo būklės įvertinimas. Vertinama ar yra pagrindiniai gyvybės požymiai kaip sąmonė ir kvėpavimas. Jei sąmoningas ir gali kalbėti, garsiai klausiama kas atsitiko, ką skauda. Vertinama ar yra kraujavimas, lūžiai, nudegimas, nušalimas ir kt.
 - 19.3. GMP poreikio įvertinimas. Bendrosios pagalbos centro telefonu numeriu 112 kviečiama GMP esant šioms sunkioms nukentėjusiojo būklėms:
 - 19.3.1. nesąmoningas;

- 19.3.2. sunkiai kvėpuoja, dūsta;
- 19.3.3. jaučia diskomfortą, skausmą ar spaudimą krūtinėje, kuris trunka ilgiau kaip 5 min. arba kartojasi;
- 19.3.4. gausiai kraujuoja;
- 19.3.5. vemia ar kosi krauju;
- 19.3.6. jaučia nepraeinantį spaudimą ar skausmą pilve;
- 19.3.7. esant traukuliams;
- 19.3.8. skundžiasi stipriu galvos skausmu arba neaiškiai kalba;
- 19.3.9. apsinuodijus;
- 19.3.10. įtariant galvos, kaklo ar nugaros sužeidimus;
- 19.3.11. įtariant kaulų lūžius.

19.4. GMP kviečia bet kuris įvykio vietoje esantis darbuotojas. Paskambinus Bendrosios pagalbos centrui būtina atsakyti į visus operatoriaus užduodamus klausimus apie įvykį ir vykdyti kitus operatoriaus ar GMP dispečerio nurodymus.

20. Neatidėliotina pirmoji pagalba turi būti teikiama įvykio vietoje.

21. Nuo nukentėjusiojo būklės įvertinimo priklauso kokie bus teikiami pirmosios pagalbos veiksmai:

21.1. gaivinimas, kraujavimo sustabdymas, žaizdų sutvarstymas, lūžusios vietos imobilizavimas ir kiti veiksmai atliekami laikantis jų atlikimo nustatytų algoritmų;

21.2. jei nukentėjusysis sužalotas keliuose vietose ar keliais būdais, pirmąją pagalbą teikti būtina pradėti nuo to sužalojimo, kuris pavojingiausias gyvybei;

21.3. jei yra keletas nukentėjusiųjų, pirmiausiai pagalba teikiama tiems, kurių gyvybei gresia didžiausias pavojus. Tokiu atveju į įvykio vietą iškviečiami keli Darbuotojai, privalantys suteikti pirmąją pagalbą.

22. Pirmoji pagalba teikiama naudojantis pirmosios pagalbos teikimo priemonėmis ir asmens apsaugos priemonėmis. Pirmoji pagalba teikiama iki bus stabilizuota nukentėjusiojo sveikatos būklė ir (ar) atvykusi iškviesta GMP pradės teikti skubiąją medicinos pagalbą.

23. Svarbi pirmosios pagalbos dalis yra ir psichologinė pagalba. Emocinis palaikymas ir nuraminimas sukelia saugumo jausmą: pirmiausiai pagalbą teikiantis asmuo turi pats nusiraminti ir ramiai informuoti nukentėjusįjį apie tai, kas vyksta.

24. Griežtai draudžiama nukentėjusiajam, susižalojus ar ūmiai sutrikus jo sveikatai, savo nuožiūra duoti vaistų. Vaistus galima duoti tik priklausančius nukentėjusiajam, sergančiam lėtine neinfekcine liga ir kai jam šie vaistai paskirti pagal gydytojo rekomendacijas ūmių sveikatos būklių atvejais.

25. Jei traumą patyręs ar ūmiai susirgęs mokinys, jam suteikus pirmąją pagalbą, negali toliau dalyvauti grupės/klasės veikloje ir (ar) vežamas į asmens sveikatos priežiūros įstaigą (toliau – ASPI), apie įvykį informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) telefonu, Centro direktorius ar jo įgaliotas atstovas. Šią informaciją perduoda pirmąją pagalbą suteikęs darbuotojas.

26. Nukentėjęs mokinys nepaliekamas vienas ir būnama su juo iki atvyks į Centrą iškviešti mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba GMP.

27. Jeigu GMP susirgusį ar patyrusį traumą mokinį veža į ASPI dar neatvykus tėvams (globėjams, rūpintojams), jį lydi Centro administracijos atstovas ar jų paskirtas asmuo ir lieka su nukentėjusiuoju, kol atvyks tėvai (globėjai, rūpintojai) arba jų įgaliotas asmuo.

28. Jei traumą patyręs ar ūmiai susirgęs darbuotojas, jam suteikus pirmąją pagalbą, negali toliau tęsti darbo ir (ar) vežamas į ASPI, apie įvykį informuojamas Centro direktorius ar jo įgaliotas atstovas.

29. Centro darbuotojas, suteikęs pirmąją pagalbą ne VSS darbo metu, įvykį užregistruoja Centro traumų ir ūmių sveikatos susirgimų registre (1 priedas), laikomame Centro raštinėje.

30. Nelaimingi atsitikimai, dėl kurių nukentėjęs mokinys ar darbuotojas patiria žalą sveikatai ar gyvybei registruojami, tiriami ir apskaitomi teisės aktų, reglamentuojančių nelaimingus atsitikimus, tvarka.

III SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

31. Už sklandų pirmosios pagalbos organizavimą ir teikimą atsako visi Tvarkoje nurodyti darbuotojai.

32. Siekiant išvengti traumų, Centras organizuoja traumų prevencijai skirtas priemones:

32.1. nuolat vertina Centro aplinkos atitiktį saugos ir sveikatos reikalavimams;

32.2. vykdo darbuotojų, pradedančių dirbti ir vėliau nustatytu periodiškumu mokymus jų darbo vietai nustatytais darbo saugos ir sveikatos bei priešgaisrine instrukcijomis;

32.3. vykdo mokiniams mokomuosius renginius;

32.4. ruošia Centro bendruomenės nariams informacinius pranešimus saugaus elgesio, pirmosios pagalbos teikimo temomis.

33. Duomenys apie nukentėjusiuosius yra konfidencialūs ir jie gali būti teikiami tik asmenims, turintiems teisę juos gauti.

Parengė direktoriaus pavaduotojas ūkio reikalams Rolandas Sinkevičius

**VILKAVIŠKIO VAIKŲ IR JAUNIMO CENTRO
TRAUMŲ IR ŪMIŲ SVEIKATOS SUSIRGIMŲ
REGISTRAS**

Eil. Nr.	Data	Nukentėjusiojo vardas, pavardė, būrelis/studija/programa/grupė	Duomenys apie traumą ir ūmų sveikatos sutrikimą	Pirmosios pagalbos veiksmi	Pildžiusio asmens vardas, pavardė ir parašas
1	2	3	4	5	6
1.					
2.					
3.					